

BIOLOGIJA 9 (6. teden dela na daljavo)

GRADIVO ZA UČENCE 9.a, 9.b, 9.c (4.5. do 8.5. 2020)

oddelek	Teme za 6. teden (4.5. do 8.5. 2020) dela na daljavo
9.a	(odgovori: sistematika, vaja) Biodiverziteta Biodiverziteta Slovenije
9.b	1. Spreminjanje okolja 2. Odnosi med organizmi
9. c	(odgovori: sistematika, vaja) Biodiverziteta Biodiverziteta Slovenije

9.a,c PREVERI PRAVILNOST ODGOVOROV

1. TEMA - SITEMATIKA

1. Kateri znanstvenik je postavil temelje sistematike?

CARL VON LINNE.

2. Kateri 2 novosti je uvedel v sistematiko?

DVOJNO POIMENOVANJE-BINARNA NOMENKLATURA, UTEMELJIL JE NAČELA SISTEMATIKE.

3. Zapiši sistematske kategorije po vrsti (od vrste do domene).

VRSTA, ROD, DRUŽINA, RED, RAZRED, DEBLO, KRALJEVSTVO, DOMENA.

4. Po katerih kriterijih razvrščamo organizme v naravnem sistemu?

SORODNOST: NOTRANJA ZGRADBA, EVOLUCIJSKA ZGODOVINA

5. Na konkretnem primeru zapiši pravilno poimenovanje vrste.

Campanula zoyisii (latinsko-prva beseda je rodovno ime, vedno velika začetnica, druga vrstno)

6. Opiši domeno kot sistematsko kategorijo.

Združuje sorodna KRALJEVSTVA, organizme deli v PROKARIONTE in

EVKARIONTE glede na IZOBLIKOVANOST JEDRA V CELICAH.

2. TEMA - RAZVRŠČANJE ORGANIZMOV-VAJA

1. Uvrsti organizem v najmanj 3 sistematske kategorije.

Pomagaj si si primerom v uč. str. 100

volk: pes, zver, sesalec, vretenčar, strunar, žival, evkariont

čebela: KOŽOKRILEC, ŽUŽELKA, ČLEMONOŽEC, MNOGOČLENAR, ŽIVAL

noj: STAROČELJUSTNICA, PTICA, VREtenčAR, STRUNAR, ŽIVAL

človeška glista: gliste, valajsti črvi, nečlenarji, evkariont

2. Izdelaj preprosti ključ za določanje organizmov (glej primer za polže na str.

101). Poimenuj živali. KOBILICA, PAJEK, MORSKI PES, ČLOVEŠKA RIBICA

1.a žival nima nog (morski pes)

1.b žival ima noge glej 2

2.a žival ima 3 PARE NOG (KOBILICA)

2.b ŽIVAL IM 4 PARE NOG GLEJ 3

3. a NOGE SO KRATKE IN IMAJO PRSTE (ČLOVEŠKA RIBICA)

3.b NOGE SO DOGE, SESTAVLJENE IZ VELIKEGA ŠTEVILA ČLENOV (PAJEK)

Če vam še vedno ne bo kaj razumljivo, mi prosim sporočite na moj naslov: danica.fabac@guest.arnes.si

NOVA SNOV - 9. a, c

Teme	1. Biotska pestrost 2. Biotska pestrost Slovenije + DOMAČA NALOGA Vprašanja in odgovore pošljite na moj naslov do 11. 5. 2020 danica.fabac@guest.arnes.si
Spoznal/a boš,	-da je biotska pestrost osnova za delvanje ekosistema, -da se biotska pestrost ali biodiverziteteta kaže na različnih nivojih, -da ima Slovenija veliko biotsko pestrost.
Gradivo	Učbenik- Dotik življenja 9 Miselni vzorec 15- Dotik življenja www.iRokus.si in www.iRokusPlus.si (6.–9. razred)

1. Tema: Biotska pestrost

Navodila za delo

1. Preglej miselni vzorec 15 (str.19)
2. Preberi besedilo v učbeniku-str. 104-105

Zapis v zvezek (vprašanja in odgovori)

1. V obliki miselnega vzorca zapiši 3 ravni biološke pestrosti.
2. Kaj pomeni genska pestrost?
3. Katero pestrost lahko matematično ocenimo?
4. Zapiši ekosistemnsko pestrost v Sloveniji. (naštej ekosisteme!)

OSNOVNA RAZLAGA

Biotsko pestrost imenujemo še BIODIVERZITETA (bio-živo, diversity-raznolikost). Lahko se kaže na več nivojih, ravneh. Znotraj vrste je genska pestrost.

Najpogosteje imamo v mislih vrstno pestrost. Z njo opisujemo število različnih vrst v določenem ekositemu.

V najširšem smislu, ekosistemski pestrosti, govorimo v smislu kompletne pestrosti vrst na Zemlji.

Vrstno pestrost lahko ocenimo z Simpsonovim indeksom. Ta zajema število vrst določenem ekositemu in število osebkov v posamezni vrsti.

2. Tema: Biotska pestrost Slovenije

Navodila za delo

1. Preglej miselni vzorec 15 (str.19)
2. Preberi besedilo v učbeniku-str. 105-107

Zapis v zvezek (vprašanja in odgovore)

1. Kaj so vroče točke biotske pestrosti?
2. S pomočjo zemljevida (str.105) zapiši območja največje biotske pestrosti na Zemlji.
3. Kakšna je biotska pestrost v Sloveniji?
4. Naštej 4 razloge zaradi katerih je biotska pestrost v Sloveniji tako velika.
5. Obrazloži pojma: [endemit](#), [kozmpolit](#).
6. Zakaj prihaja do upada biotske pestrosti?

Odgovori na vprašanja str.107.

VAJA

Če imaš možnost, vajo opravi na terenu.

Pojdi v naravo in poglej ekosistem, ki je prikazan na sliki.

Bodi pozoren na varnost –KORONAVIRUS!

Lahko tudi s pomočjo slike odgovoriš na vprašanja.

Kateri ekositem predstavlja slika? Zapiši vrstno pestrost. Naštej čimveč različnih vrst rastlin.

**9.b ODGOVOROV NA VPRAŠANJA VAM NE BOM VEČ
POSREDOVALA;
PREVERJALA BO VAŠE!**

POŠLJITE NA MOJ NASLOV do 11. 5. 2020

danica.fabac@guest.arnes.si

Teme	1. Spreminjanje okolja 2. Odnosi med organizmi +DOMAČA NALOGA DO 11.5. 2020
Spoznal/a boš,	da se ekosistemi spreminjajo in razvijajo na primeru naravnega ekosistema odnose med organizmi
Gradivo	Učbenik- Dotik življenja 9 (118, 119) Miselni vzorec 16- Dotik življenja www.iRokus.si in www.iRokusPlus.si (6.–9. razred)

Osnovna razlaga

Ekosistemi se **spreminjajo** zaradi različnih vzrokov. Spremembe so lahko zelo **počasne ali hitre**. Primer počasnih sprememb smo že obravnavali pri **evoluciji**. Spremembo podnebja je povzročilo premikanje tektonskih plošč (Azija, Afrika). Tako so zaradi pomanjkanja dežja propadli tropski gozdovi in nastala travnata področja.

Ravoj človeške vrste je tudi posledica opisane spremembe.

Hitre spremembe nastanejo zaradi: požarov, vulkanskega delovanja, poplav, izsuševanje mokrišč, gradnje avtocest...

Hitre spremembe so lahko **naravne** (požari, poplave, izbruhi vulkanov) ali jih **povzročata človek** (izsekovanje gozdov za kmetijske površine, globalno segrevanje, vnos tujih vrst...).

Naloga (REŠI IN ODDAJ najpozneje do 11.5. 2020)

Oglej si primer, kako se po **delovanju požara** postopoma razvije gozd.(uč. str. 118)

1. Kaj so **pionorske rastline**? _____

2. Koliko let je bilo potrebno za razvoj gozda po požaru? _____

3. Kaj se zgodi, ko kmet nekaj let ne kosi travnika? _____

4. Zapiši **zaporedje ekosistemov** pri opuščanju košnje travnika-**ekološko sukcesijo**. _____

5. **Obrazloži dogajanja na otoku St. Matthew (uč str. 118).**Pomoč za opis.

-čas dogajanja od _____ do _____.

- vzrok **spremembe** življenjske združbe leta 1944 _____.

Kaj se zgodilo z **življenjsko združbo** na otoku? _____.

Kaj se je dogajalo s **populacijo jelenov** do leta 1963? _____.

Kateri **dejavniki** so do konca uničili populacijo jelenov na otoku? _____.

PRIMERJAJ GRAF NARAŠČANJA JELENOV NA OTOKU Z NARAŠČANJEM ČLOVEŠKE POPULACIJE.

6. Kaj lahko predvidevamo? Poveži z aktualno situacijo koronavirusa.

Zapiši svoje razmišljanje. _____

7. Na izbranem primeru naravnega ekosistema (reka, morje, gozd)opiši 4 odnose med organizmi na konkretnih primerih. Smo že obravnavali!

Miselni vzorec 16.

Odnosi so lahko **med vrstami** ali **znotraj iste vrste** (tekmovanje – za samico, hierarhija-nadoblast, socialno življenje-čebele

Z opisom medvrstnih odnosov začni tako!

odnos	primer	Opis odnosa
1. Priskledništvo	lev, hiena	Lev nima škode. Hiena ima korist, ker poje ostanke živali, ki so ostale levu.

